

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 278, 453, 438, 452

Čtení: L 1, 68 – 79

Text: L 1, 57 – 66 *Alžbětě se naplnil čas a přišla její hodina: narodil se jí syn. A když uslyšeli její sousedé a příbuzní, že jí Pán prokázal tak veliké milosrdenství, radovali se spolu s ní. Osmého dne se sešli k obřízce dítěte a chtěli mu dát jméno po otci Zachariáš. Jeho matka na to řekla: "Nikoli, bude se jmenovat Jan." Řekli jí: "Nikdo z tvého příbuzenstva se tak nejmenuje!" Obrátili se na otce, jaké mu chce dát jméno. On požádal o tabulku a napsal na ni: Jeho jméno je Jan. A všichni se tomu divili. Ihned se uvolnila jeho ústa i jazyk a on mluvil a chválil Boha. Tu padla bázeň na všechny sousedy a všude po judských horách se mluvilo o těch událostech. Všichni, kteří to uslyšeli, uchovávali to v mysli a říkali: "Čím toto dítě bude?" A ruka Hospodinova byla s ním.*

Tak jako Vánocům předchází advent tak i vánočnímu příběhu předchází zvěst o narození Jana Křtitele, jehož posláním podle starozákonních proroctví bylo připravovat cestu Páně. Janovo narození není o nic méně pozoruhodné než narození samotného Krista. Zatímco v případě narození Ježíše se anděl Gabriel zjevil jeho matce, v případě Jana Křtitele se tentýž anděl zjevil jeho otci, tedy Zachariášovi. Zachariáš měl ovšem problém takové zprávy uvěřit a doslova oněměl. Když vyšel z chrámu, kde měl ono vidění, byl v šoku a nebyl schopen vypravit ze sebe ani slovo. Až do Janova narození o tom nedokázal mluvit a lidem jen naznačoval skrze posunky a znamení, že se stalo něco zvláštního.

Zajímavé je také srovnání Alžběty a Marie. Zatímco Josefova Marie byla možná ještě dost mladá k početí dítěte, Zachariášova Alžběta byla pro početí dítěte naopak, jak to říct kulantně, již pokročilého věku. A když dochází k setkání obou těhotných žen, Alžběty a Marie, je to zároveň jakési symbolické setkání končícího starého věku reprezentovaného postavami patřícími svou funkcí ještě do Starého zákona s novým věkem a s Novým zákonem.

Tento historický předěl se plně ukáže při Janově obřízce, která se konala osmého dne po narození dítěte a při níž dostával chlapec jméno. Tradiční rituál měl svá jasná pravidla a zvyklosti, mezi něž patřilo, že syn dostával jméno po otci nebo po předcích. Příbuzní tedy přirozeně předpokládali, že tradice se prostě dodržují a že se v nich pokračuje a očekávali, že dítěti dají jméno Zachariáš, stejné jako má jeho otec. Ale do toho najednou vstoupí matka dítěte a rezolutně říká: „Ne, ne, ne! Bude se jmenovat Jan!“

Myslím, že v tu chvíli nastalo užaslé ticho, příbuzní se dívali jeden na druhého, pak na Alžbětu a nechápali. „Bětko, co tě to popadlo, vždyť nikdo z tvého příbuzenstva se tak nejmenuje!“ Možná ji dokonce podezřívali, že chce využít situace, kdy Zachariáš do toho nemůže mluvit, poněvadž je už devět měsíců němý! A tak se obrátili na otce, jaké mu chce dát jméno. Podle google-překladače je Zachariáš požádal o tablet. Což je pochopitelně vyloučeno, Zachariáš požádal o dřevěnou tabulku, kde byl display nahrazen vrstvou vosku a do toho se rylo takovým dřevěným stylusem. A pak to šlo zase vyresetovat. No a Zachariáš tam vyryl: „Jeho jméno je Jan“. A všichni se tomu divili. Ne tomu prehistorickému tabletu, ale tomu jménu. Skutečně na té tabulce bylo zobrazeno jméno Jan, resp. hebrejsky Jochanan. A teď, když už je to konečně venku a Zachariáš to už nemusí v sobě dál dusit, začal o tom svobodně mluvit. A co byla jeho první slova, když se znovu rozmluvil? On se vlastně nerozmluvil. On se rovnou rozezpíval. Byly to chvály. Chválil Boha a zazpíval chvalozpěv. A zároveň prorocky promluvil. Nemáme sice z toho nahrávku, ale evangelista Lukáš ten chvalozpěv rekonstruoval pomocí starozákonních žalmů a proroků. Prostě poskládal dohromady citáty z žalmu 18., 41, 105 a 106, a doplnil tam taky něco z proroka Malachiáše a na samý konec tam přidal ještě Izaiáše.

A my to máme v evangeliu pod názvem Zachariášův chvalozpěv. A i když ti, kteří to všechno slyšeli, uchovávali to v mysli, tak bez Starého zákona by to Lukáš asi dohromady nedal.

Kněz Zachariáš se tak řadí mezi poslední proroky starého zákona. A jeho syn Jan je jakýmsi předělem k mesiášskému věku, který pak bude reprezentovat Ježíš. Když si představíme tu posloupnost jmen, tak jméno *Zachariáš* představuje minulost Božího lidu – jeho jméno znamená „Hospodin pamatuje“. Pamatuje a nezapomíná. Jméno *Jan* znamená: „Hospodin je milostivý“. Je to ten, který odpouští. A Jan Křtitel skutečně praktikuje křest na odpuštění hříchů. Ale zároveň odkazuje k tomu, v němž přichází skutečná spása, záchrana – k *Ježíšovi*, jehož jméno znamená „Hospodin je spása“. Takže tu máme, že Hospodin pamatuje, odpouští a zachraňuje.

Ta nenadálá změna jména, z otce Zachariáše na syna Jana je vyznavačskou výpovědí. Podobně jako u praotců. Z Abrama je Abraham, ze Sáraje Sára, z Jákoba Izrael a ze Zachariáše Jan. Tam všude jde o významový posun ve směru Hospodinovy spásy člověka.

Dosud byl Zachariáš posledním reprezentantem Starého zákona, který byl pro mnohé mlčící, nesrozumitelný a o Mesiáši vypovídal jen v náznacích, znameních a posuncích. Ale po Janově narození se jeho mlčení prolamuje a starozákonní proroctví v jeho ústech začínají mluvit a oživat před očima. Přitom Zachariáš nedělá nic než, že cituje, co už ze Starého zákona zná a ostatní to znají také. Ale nyní to k nim promlouvá nově a aktuálně. Ovšem takové už je Boží slovo. Někdy to k nám nemluví a nic nám to neříká. A pak najednou se to prolomí, a my najednou porozumíme, uvěříme a z našeho srdce vytrysknou chvály. A všem je najednou jasné, že tu zasáhnul Bůh, že promluvil Hospodin. Zachariáš to zažil na vlastní kůži a byl v té chvíli naplněn Duchem svatým. A promluvil takto: „Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, protože navštívil a vykoupil svůj lid a vzbudil nám mocného spasitele z rodu Davida, svého služebníka, jak mluvil ústy svatých proroků od pradávna; zachránil nás od našich nepřátel a z rukou těch, kteří nás nenávidí, slitoval se nad našimi otci a rozpomenul se na svou svatou smlouvu, na přísahu, kterou učinil našemu otci Abrahamovi, že nám dá, abychom vysvobození z rukou nepřátel a prosti strachu jej zbožně a spravedlivě ctili po všechny dny svého života. A ty, synu, budeš nazván prorokem Nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem, abys mu připravil cestu a dal jeho lidu poznat spásu v odpuštění hříchů, pro slitování a milosrdenství našeho Boha, jímž nás navštíví Vycházející z výsosti, aby se zjevil těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoje.“

Modlitba: *Hospodine, jak podivuhodně naplňuješ svůj plán spásy. Kéž i v těchto dnech věříme, že své plány dokonáváš a dílo svých rukou nikdy neopouštíš. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Náš Spasiteli, Ježíši Kriste, vyslyš svou církev, volající k tobě. I my připojujeme své prosby a vyslovujeme svá přání. Rádi bychom, aby zavládl mír. Všude a pro všechny. Chtěli bychom žít v pokoji. Toužíme radovat se ze života. Ale uvědomujeme si, že mnozí potřebují tvoji pomoc více než my. A za ty se přimlouváme. Modlíme se za lidi žijící v chudobě a v nelidských podmínkách. Za bezdomovce, uprchlíky, psance, za lidi týrané a vystavené násilí. Přimlouváme se za pomoc pro lidi vykořeněné z domova a ze svých rodin. Prosíme, ochraňuj lidi obrožené na životě. Dávej sílu a svou moc lidem nemocným a bezmocným. Dej zakusit lásku lidem nenáviděným a pohrdaným. Vysvobozuj ty, kteří jsou zajatci škodlivých vášní a svých falešných bobů. Usmiřuj zneprátené, potěšuj smutné, nejistě ujišťuj o své lásce a věrnosti. A těm, kteří nečekají nic dobrého dej poznat své přicházející království. Za to vše a za spoustu dalších věcí tě naléhavě prosíme a k tomu připojujeme modlitbu, kterou jsi naučil svou církev: Otče náš...*